

ÅRSPLAN

2019-2020

Baglerbyen

INNHOOLD:

Innledning	s. 3
Styringsdokumenter	s. 4
Fus-visjon, FUS' Kundeløfte	s. 5
Menneskesyn	s.6
Verdier	s. 7
Mål	s. 8
Satsningsområder:	
• Egenledelse i lek og læring	s. 9-10
• Relasjonskompetanse	s. 11
• SmartMat	s. 12
CLASS	s. 13-14
Danning	s. 15
Medvirkning	s. 16
Omsorg	s. 17
Læring	s. 17
Mangfold, likeverd og likestilling	s. 18
Tilvenning	s. 19
Overgang barnehage - skole	s. 20
Barnehagens samarbeidspartnere	s. 21
Pedagogisk dokumentasjon	s. 22
Kvalitet og kvalitetsutvikling	s. 23
Fagområdene og progresjonsplan	s. 24-31
Baglerbysangen	s.32
Årshjul 2019 - 2020	s. 33

INNLEDNING

Årsplanen er laget for Baglerbyen FUS barnehage av barnehagens personale, med utgangspunkt i det lovverket som ligger til grunn for barnehager: Lov om barnehager og Rammeplanen.

Dokumentet legger opp føringene for barnehagens virksomhet, som et arbeidsredskap for ansatte og et informasjonsdokument til foresatte og tilsynsmyndigheter.

Planen er godkjent av Samarbeidsutvalget (SU) og eierstyret og gjelder for Baglerbyen FUS barnehage. (12.06.19)

STYRINGSdokumenter

Lov om barnehager (17. juni 2005 nr. 64) <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>

Alle barnehager skal bygge sin virksomhet på verdigrunnlaget og innholdet som er fastsatt i barnehageloven, og det er i loven understreket at barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet.

§1. Formål

«Barnehagen skal gi barn under opplæringspliktig alder gode utviklings og aktivitetsmuligheter i nær forståelse og samarbeid med barnas hjem.»

§2. Barnehagens innhold

«Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet. Barnehagen skal bistå hjemmene i deres omsorgs- og oppdrageroppgaver, og på den måten skape et godt grunnlag for barnas utvikling, livslang læring og aktive deltakelse i et demokratisk samfunn. «

§3. Barns rett til medvirkning

«Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet.

Rammeplan for barnehagens innhold <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan/>

Rammeplan for barnehager er en forskrift til barnehageloven. Den gir retningslinjer for hva barnehagen skal ha av innhold, hvordan vi skal jobbe og hvilken plass barnehagen har i dagens samfunn.

FN's barnekonvensjon <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/fns-barnekonvensjon/id88078/>

Barnekonvensjonen er en internasjonal lov, som sikrer at alle barn har rett til mat, klær, et sted å bo, helse, skolegang, deltakelse og innflytelse, omsorg og beskyttelse. Barnekonvensjonen gjelder alle barn i alle land i hele verden.

Andre viktige styringsdokumenter barnehagen forholder seg til:

- Barnehagens vedtekter
- Serviceerklæring for FUS barnehagene
- Etske retningslinjer for ansatte i FUS barnehagene
- Forskrift om miljørettet helsevern med veileder
- Periodeplaner
- Lokale føringer for Oslobarnehagene
- Gjeldende lov og avtaleverk som har/kan ha innvirkning på barnehagen
- Langsiktig kompetanseplan for personalet

FUS-VISJON

**Sammen gir vi barndommen verdi, lek og glede,
hverdagsmagi og vennegaranti.**

For oss er det viktig at alle deltar i et fellesskap. Vi vil gi barna et trygt sted hvor de skal få rom og frihet til å utfolde seg. Lek er viktigste verktøyet vi har for å jobbe mot vår visjon og våre verdier.
Barna skal ha venner, føle seg trygge og frie.

FUS' KUNDELØFTE

Vi skal bygge vennskap

Barn trenger venner for å bli trygge. Vennskap er grunnlaget for trivsel, utvikling og læring.

Vi skal være profesjonelle og trygge rollemodeller

Vi bruker vår kompetanse for at både barn og voksne skal bli forstått og ivaretatt.

Vi skal ha lekekompetanse

I et utviklende lekemiljø med akkurat nok veiledning, tilegner barn seg kunnskap og opplever mestring. Vi lar leken komme først.

Vi skal finne hverdagsmagi

Vi er oppmerksomme på, og legger til rette for, de magiske øyeblikkene som oppstår når et barn gjør en ny oppdagelse og utvider sin horisont.

Vi skal se det beste i hvert barn

Vi identifiserer aktiviteter, lek eller oppgaver som gir hvert barn mestringsfølelse og anerkjennelse.

MENNESKESYN

Menneskesynet er overordnet alt samspill og alle aktiviteter i barnehagen. Vi i Baglerbyen FUS barnehage mener at barn er gode vesener som vil seg selv og andre godt.

Vi mener at barndommen har egenverdi, og at barna må få definere sin egen barndom. Barnas beste skal ikke skje med utgangspunkt i de voksnes beste. Barna er ikke først og fremst fremtidige skoleelever og samfunnsborgere, men de må møtes som likeverdige mennesker som skal oppleve mening, livsglede og gylne øyeblikk her og nå.

Vi ønsker at barn skal utvikle selvstendighet og egne meninger, og vi vil bidra til dette ved å gi dem frihet innenfor trygge rammer. Hos oss skal barna bli stilt åpne spørsmål og få valg de kan forstå. Vi mener at dette er veien til å skape selvstendighet og tillit. I Baglerbyen skal barna få bruke og utvikle sine egenskaper og ressurser, så lenge de ikke ødelegger for andre. Barna skal utfordres til å klare ting selv.

Ansatte i Baglerbyen FUS Barnehage skal til enhver tid vurdere om verdiskaping finnes i handlinger og aktiviteter uten barns deltagelse. Vi skal inkludere barna i alle deler av dagen der det er mulig og forsvarlig.

VERDIER

For oss i Baglerbyen FUS Barnehage vil rammeplanens samfunnsmandat om demokrati handle om frihet og tillit mellom mennesker. Disse verdiene er ufravikelige for enhver som har med denne barnehagen å gjøre. Frihet handler om å være det mennesket det er i den grad det gagnar barnet, uavhengig av andres forventninger. Tillitt handler om å skape bånd, som tilrettelegger for at barnet utvikler ansvar for de valg det tar. Valg handler om at barn har medvirkning og får bestemme over eget liv.

Verken tillit eller frihet vil være gjeldene dersom ikke FUS sine verdier; glødende, skapende og tilstedeværende preger oss ansatte i vårt møte med barn.

En glødende ansatt:

Vi er engasjerte ansatte som brenner for jobben vi gjør, vi har en genuin interesse for barn og barns lek. Vi er lekne ansatte med mye humor, glede og en utpreget JA-holdning. Vi er imøtekommende og alle skal føle seg sett og anerkjent.

En skapende ansatt:

Vi skaper gyldne øyeblikk sammen med barna. Vi skal være nytenkende og se muligheter istedenfor begrensninger. Vi er rollemodeller som skal inspirere til lek og kreativitet. Vi følger opp barnas initiativ og deler deres nysgjerrighet.

En tilstedeværende ansatt:

Vi er tilstede med både kropp og sjel. Vi tar barn på alvor og befinner oss der barna til enhver tid er - fysisk, psykisk og følelsesmessig. Vi ser hvert enkelt barn og dets behov.

FUS-MÅL

FUS barn har et positivt selvbilde

FUS barn er trygge og forskende, trives i lek og har vennekompetanse

FUS barn gleder seg til resten av livet, de vet de har påvirkningsmulighet og at innspillene deres teller

FUS barn har det gøy i barnehagen

Våre tiltak for å oppnå dette:

De voksne

- Har fokus på barns mestring
- Tar barnet på alvor
- Bekrefter barnet på en positiv og anerkjennende måte

- Tilrettelegger for en god tilvenning til barnehagen
- Skaper gode relasjoner, sosialt samspill og vennskap
- Deltar i lek og legge til rette for god lek
- Er nysgjerrige og undrende sammen med barna

- Bygger videre på barns initiativ, ideer og interesser
- Snakker undrende og positivt om viktige, vanskelig eller spennende ting
- Legger til rette for barns medvirkning
- Hjelper barnet til å mestre alle følelser

- Tøyser og har humor i barnehagen
- Legger til rette for varierte leke- og aktivitetsmuligheter
- Deltar i lek og skaper felles opplevelser

- Personalet deltar på kompetanseutvikling gjennom FUS-skolen
- Personalet deltar på veiledning
- Personalet følger retningslinjene til SmartMat
- Personalet følger FUS standarder

SATSINGSOMRÅDER

EGENLEDELSE I LEK OG LÆRING

Egenledelse i lek og læring er felles satsningsområde og arbeidsmetode for alle FUS barnehagene. Hos oss kommer leken først! Vi vet at det skjer mye læring og utvikling gjennom lek. Vi ønsker å legge til rette for at barna skal få utvikle god lek og gode lekeferdigheter. Vi i barnehagen ønsker å bidra til at barna får utviklet disse ferdighetene gjennom å tilrettelegge og opprettholde leken. Dette vil vi gjøre gjennom å inspirere og motivere til lek, eventyrlyst og lekeglede. Vi vil inspirere til barnas utforskertrang og egen drivkraft til lek. Vi vil motivere og gi støtte til barna for å få mestringsfølelse og mestringsglede. Vi vil skape rom og tid til at leken kan få utvikle seg.

- **Planlegging:** handler om å sette seg mål og kunne lage en effektiv strategi og tilnærming. Denne egenskapen vises i den generelle utformingen av leken, tildeling av funksjoner og ved problemløsning underveis i leken.
- **Organisering:** handler om å skape orden på informasjon og aktiviteter. Denne atferden vises gjennom graden av rutiner og struktur i leken.
- **Arbeidshukommelse:** handler om evnen til å huske og tenke samtidig, når barnet får et spørsmål/dilemma kan det lete opp tidligere erfaringer og nyttiggjøre seg disse. I leken ser vi dette ved at barna har evnen til å holde fokus på det leken handler om, hvilke roller de forskjellige barna har og hvilke regler barna avtaler seg imellom i leken.
- **Igangsetting:** handler om å ta initiativ og komme i gang med aktiviteter. I lek ser vi dette ved at barnet tar initiativ og er aktive i aktiviteten de har bestemt seg for å utføre. Dette gjelder både språklige, motoriske og tankemessige aktiviteter.
- **Fleksibilitet:** vises i barnets evne til å skifte oppmerksomhet, tenkemåte eller perspektiv i aktiviteter og oppgaver. I leken ser vi at barnet evner å finne nye løsninger på utfordringer og har god evne til å løse konflikter.
- **Selvregulering:** vises i barnets evne til å regulere og kontrollere egne handlinger, språk, tanker og følelser. I leken ser vi at barnet klarer å motstå impulser samt stoppe egne handlinger på rette tidspunkt. Det handler også om å opprettholde en handling over tid og stoppe når situasjonen krever det. I små barns lek ser vi dette gjennom regulering av motorikken.
- **Selv-monitorering:** handler om å kunne oppfatte sin egen rolle og påvirkning overfor andre, samtidig som en oppfatter andres roller og påvirkning på en selv. Dette er en komplisert egenledelsesfunksjon der rolleleken gir barna store muligheter til å utforske og utvikle seg i forhold til andres følelser og utvikle empati.

Egenledelse - inndeling

Hvordan vi utnytter vår mentale kapasitet

- Planlegging
- Organisering
- Arbeidshukommelse

Hvordan vi er sammen med andre

- Igangsetting
- Fleksibilitet
- Selvregulering
- Selv-monitorering

(Kilde: Sørensen, Godtfredsen, Modahl og Lerdal. (2011). «Egenledelse i lek og læring», Høyskoleforlaget)

LEK

- Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes
- Leken skal være en arena for barnas utvikling, læring, sosiale og språklige samhandling
- Barnehagen skal legge til rette for et inkluderende miljø der alle barna deltar i lek

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

- Vi deler barna inn i lekegrupper
- Vi organiserer rom, tid og lekematerialer for å inspirere til ulike typer lek
- Gjennom observasjon analyserer og støtter ansatte leken for å delta og berike leken på barns premisser
- Ansatte skal gjennom refleksjon og økt kunnskap om lek, forstå betydningen av leken for barns liv og utvikling
- Ansatte legger til rette for at leken er en arena hvor følelser og opplevelser kan utforskes og bearbeides
- Vi organiserer rommet og tilrettelegger lekematerialet bevisst etter deres nivå og interesse for å videreutvikle barnas lek

RELASJONSKOMPETANSE

FUS har startet opp et nytt satsningsområde i samarbeid med Relasjonsledelse Norge og forfatteren Jan Spurkeland som omhandler relasjoner og relasjonskompetansen til ansatte i FUS-barnehager. To temaer som er helt sentrale for at barn skal finne seg til rette, ha god utvikling og ha det trygt og godt i barnehagen er positive og nære relasjoner mellom personalet, barn og foreldre, og et godt foreldresamarbeid. FUS-barnehagene vil framover gjennomføre læringsøkter for alle ansatte slik at kompetansenivået om relasjoner til kollegaer, barn og foreldre utvikles hos alle.

Alle de relasjoner et barn inngår i vil ha betydning for hvordan barnet fungerer og trives i øyeblikket, men vil også legge et grunnlag for videre utvikling. Jo tryggere en relasjon er mellom barna og voksne, jo større betydning får den for barna. Her i barnehagen er vi ansatte sammen med barna over lang tid hver dag, og det er derfor viktig at vi er gode samspillspartnere med alle barna. Vi er forbilder for barna, og må være gode rollemodeller i hvordan vi er i relasjoner med andre. Det er alltid vi voksne som må ta ansvar for å fremme gode relasjoner til alle barn, og vi må justere relasjonskvaliteten ved behov. Vi mener det er veldig positivt for barna at vi ansatte også bygger nære relasjoner med foreldre, og vi jobber fra dag én med dette.

SMARTMAT

SmartMat er FUS-barnehagens matkonsept. Mat og barns læring og utvikling henger nøye sammen. Næringsrik og riktig mat som inneholder nok av de gode «byggeklossene» er en forutsetning for å sikre optimal utvikling av hjernen og resten av kroppen. Gjennom måltidet kan vi ivareta mange av egenledelsesfunksjonene, og det er nært knyttet til vårt satsningsområde Egenledelse i lek og læring. Barna skal få utvikle lukte- og smakssansene og få kunnskap om mat, kropp, bevegelse og helse. Dette er eksempler på hvordan måltider kan bidra til barnas utvikling.

Det er viktig for oss at barnas opplevelser rundt mat og måltider er gode. Vi ser på det sosiale rundt et måltid som svært viktig. Den voksne skal legge til rette for at barna får øvet opp sin selvstendighet som å kunne forsyne seg selv, sende til hverandre, vente på tur, tørre å smake på nye ting, kjenne etter når en er mett, rydde opp etter seg og delta i samtaler.

- **GRØNNSAKER:** Vi serverer grønnsaker så ofte vi kan – både til brødmåltider og varmmåltider
- **FISK:** Vi serverer ren fisk eller produkter med mest mulig fisk
- **KJØTT:** Vi velger rent kjøtt eller produkter med høyest mulig kjøttprosent
- **KORN:** Vi bruker næringsrike kornsorter med mest mulig fullkorn. Vi bruker også flere ulike typer belgfrukter (som for eksempel linser og bønner)
- **BALANSERT INNTAK AV FETT:** Vi bruker plantefett som for eksempel olivenolje og kokosolje, samt meierifett fra smør og ulike melkeprodukter
- **VANN:** Vi drikker vann når vi er tørste, og koser oss heller med mindre mengder av annen drikke
- **NATURLIGE SØTNINGSSTOFFER:** Det betyr at vi bruker naturlig søte ting som f.eks. frukt, bær og honning (honning er ikke anbefalt til barn under ett år)
- **VARIASJON:** Vi serverer varme måltider og andre alternativer til brødmåltidet så ofte vi kan, slik at barna får et variert kosthold og nok grønnsaker

CLASS

Basert på «Barnet Først» – og «Evalueringen av Tuning in to Kids i norske barnehager»

CLASS står for **CLASSROOM ASSESSMENT SCORING SYSTEM**, og en observasjonsmetode som vi skal bruke for å forske på egne barnehager. Vi skal undersøke samspillet mellom ansatte og barn, og fokuset ligger i å undersøke de ansattes måte å møte barna på. Alle foresatte vil bli bedt om en egen særskilt tillatelse før vi begynner observasjonene i 2020.

Faglig bakgrunn

Barnehageårene er en viktig periode for barnas følelsesmessige utvikling. Barnehagen har derfor en viktig rolle i å tilrettelegge for utviklingen av barnas evne til å forstå og håndtere sin emosjonelle verden og for utviklingen av barnas emosjonelle kompetanse.

Barnet først er FUS barnehagenes slagord samt en kompetanseutvikling i FUS barnehagene som følges med et forskningsprosjekt via Universitetet i Oslo i barnehageåret 2019/ 2020. Barnet først bygger på et forskningsbasert program, Tuning in to Kids (TIK), som har som mål å styrke barnas emosjonelle og sosiale kompetanse, og CLASS observasjonsmetode som har tilsvarende mål i forhold til emosjonell støtte, ved siden av å bedre læringsmiljøet i barnehagene. TIK lærer omsorgspersonene egenskaper og teknikker for å gjenkjenne, forstå og håndtere sine egne og barnas følelser. Barnet først er en kompetanseutvikling for *alle* barnehagens ansatte, der treningen foregår over tid og kan understøttes, utvikles, og innarbeides i det daglige arbeidet med barnehagens barn og i samarbeid med gode kollegaer. Det utvikles også eget støttemateriell for arbeid på avdelingene.

Bakgrunn for forskningen

Vi evaluerer effekten av kompetanseutviklingen. Av de 49 utvalgte barnehagene i FUS, er om lag halvparten tilfeldig trukket ut (med hensyn til geografisk plassering i landet) til å være med i det vi kaller intervensjonsgruppen (pulje 1), og den andre halvparten i kontrollgruppen (pulje 2). Med *intervensjonsgruppe* mener vi de som får opplæring og trening i Tuning in to Kids og CLASS-observasjoner det kommende barnehageåret. *Kontrollgruppen* vil få samme opplæring og trening så snart forskningen er ferdig gjennomført, det påfølgende barnehageåret (2020/ 2021).

Gruppeinndeling

49 FUS-barnehager i Oslo området, Bergen, Trondheim er inkludert. Barnehagene er tilfeldig trukket ut fra disse regionene, men bak dette utvalget ligger også praktiske hensyn knyttet til kostnader ved tid og reise. Dette betyr at om lag 200 avdelinger, og nærmere 3600 barnehagebarn berøres av kompetanseutviklingen.

Målinger

Alle barnehager (intervensjon- og kontrollgruppe) vil bli målt før oppstart av kompetanseutviklingen (måletidspunkt 1), i tillegg til oppfølgingsmål 10 måneder etter (måletidspunkt 2).

Dette baseres i hovedsak på spørreskjema til barnehageansatte og barnas foreldre, men også observasjoner og direkte mål av et utvalg av barnehagebarna. Forskningsspørsmålene fokuserer rundt de barnehageansattes evne til emosjonsregulering og emosjonelle responsivitet, i tillegg til det sosiale og emosjonelle klimaet i barnehagen.

Deltakelse i forskningen er frivillig, og hver enkelt vil få mer informasjon om dette. Selve kompetanseutviklingen som skal foregå er en del av FUS' satsing, og vil gjennomføres uavhengig av om dere samtykker til selve forskningsdelen eller ikke. Vi håper likevel dere ser nytteverdien av at evalueringen foretas før satsingen «rulles ut» i alle landets FUS-barnehager.

Samarbeidspartnere for kompetansehevingen og forskningsprosjektet: Ansatte ved Psykologisk Institutt (PSI) ved Universitetet i Oslo (UiO), FUS AS ved fagansvarlig Hege Cecilie Eikseth, og Kompetansetjeneste for tidlig innsats ved Hanne Holme, Elin Olsen Kallevik og Marit Bergum Hansen.

Prosjektleder for forskningsprosjektet er førsteamanuensis Sophie Havighurst ved PSI, UiO. Forskningsmedarbeider er Ida Tidemann, PhD-stipendiat ved PSI, UiO.

DANNING

Danning er et menneskes livslange utviklingsprosess basert på erfaringer og refleksjoner. Danningen skjer når et menneske må håndtere noe ukjent i en sosial sammenheng. Situasjonene der danning skjer er viktig for barnas identitet og selvforståelse. Gjennom deltagelse i fellesskap vil de få oppleve tilhørighet i samfunnet. Vi jobber mot at barna skal klare å ta sine egne valg og bli selvstendige i tråd med samfunnets normer og sosiale krav. Barn skal få et variert erfaringsgrunnlag.

Læring er en del av hele dannelsesbegrepet. For oss i Baglerbyen FUS barnehage er ikke barn noen beholdere vi bare kan fylle opp som undervisning i skolen. Barn er meningsskapende individer som vil bruke seg selv på størst og flest mulig områder. Samhandling og interaksjon med ansatte, hvor personalet også er i en dannelsesprosess vil være vesentlig for barnas forståelse av seg selv og verden rundt seg. Derfor vil Baglerbyens syn på danning handle om praktiske konsekvenser av dette, bygd på menneskesyn og verdier.

MEDVIRKNING

Medvirkning handler om å medvirke i eget liv. Det er kanskje den største meningsskapning av alt. Medvirkning handler om barnehagens samfunnsmandat hvor barn skal være deltager i eget liv. Dette ved å gjøre egne valg på egne premisser. Vi skal ha ansvarlige barn (ikke nødvendigvis alltid lydige) som kan stå i konsekvensen i de valgene de tar. Barna skal oppleve at de ansatte setter de i spennende og meningsskapende valgsituasjoner. I denne sammenhengen betyr medvirkning at barna er sin egen målestokk ut i fra de valgene de gjør.

I Baglerbyen FUS barnehage skal barna oppleve at de blir lyttet til og at vi ansatte er interesserte i å høre om deres tanker og ideer. Vi behandler barn og ansatte med likeverdig respekt, og derfor skal barn, på lik linje med de ansatte, få medvirke i sin hverdag. Barna skal ut fra alder og modenhet oppfordres til å delta i planlegging og vurdering. Medvirkning er med på å styrke selvfølelsen til barna. Vi overlater ikke det fulle ansvaret til barna, men legger til rette for at de ansatte og barna kan ta ansvar sammen.

Barns rett til medvirkning vil også gjøre det nødvendig med strukturelle endringer gjennom barnehagehverdagen. Det kan for eksempel medføre at rutiner som søvn og hvile, måltider, ute- og innetid, stellesituasjoner, ansattes pauser og møter endres ut fra hva barna signaliserer av behov. En konsekvens av dette blir kanskje at ikke alle barn deltar på alt samlingsstunder, turer etc.), og at dersom alle deltar foregår dette til ulike tidspunkter (måltider).

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Barna møter voksne som er oppmerksomme på deres måte å kommunisere på, og blir tillagt ansvar i samsvar med deres alder og modenhet. Barna skal ikke overlates et ansvar de ikke er rustet til å ta
- Barna møter engasjerte voksne som anerkjenner barna for den de er, det de mener, føler og ønsker
- Vi tilbyr barna ulike leker og aktiviteter ut fra deres innspill, interesser og behov
- Vi oppmuntrer barna til å gi uttrykk for sine tanker, følelser og meninger

OMSORG

Personalet i barnehagen skal legge til rette for at barna opplever omsorg i hverdagen, da dette skaper grunnlag for trygghet, trivsel, og for utviklingen av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal jobbe aktivt mot omsorgsfulle relasjoner mellom barna og mellom barna og personalet. I hverdagen skal barna oppleve å bli sett, forstått og at de får den hjelpen og støtten de til enhver tid har behov for.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Vi skal legge til rette for at barna får den nødvendige roen og hvilen de trenger for å fungere optimalt i hverdagen
- Vi i barnehagen skal ivareta alle barnas behov for omsorg, trygghet og trivsel, og vi skal være imøtekommende og åpne overfor hvert enkelt barn
- Vi skal skape et miljø som oppmuntrer barna til både å kunne motta og gi omsorg ovenfor seg selv og andre

LÆRING

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. I Baglerbyen FUS barnehage skal barna få oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, og de skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser, sammen med andre.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Vi gir barna tid, inspirasjon og støtte til å være i lek og samspill med hverandre. Leken fremmer læring, danning, sosiale ferdigheter og gir barna mulighet til å bidra i egen og andres læring
- Vi støtter og beriker barnas initiativ, undring, nysgjerrighet, kreativitet, lærelyst og tiltro til egne evner
- Vi legger til rette for progresjon og utvikling gjennom utfordringer, mestringsopplevelser, glede og trivsel

MANGFOLD, LIKEVERD OG LIKESTILLING

Vi definerer mangfold, likeverd og likestilling som et miljø med anerkjennelse og forståelse for likheter og forskjeller mellom mennesker. Dette omfatter både barn, foreldre, ansatte, ledelse, eiere og lokalmiljøet.

I Baglerbyen FUS er mangfold en verdi, tett knyttet til menneskesynet. Mangfold er inkludering hvor barn og ansatte får være seg selv i samhandling med andre mennesker. Et godt liv i Oslo må utvikles gjennom rike erfaringer i møter med andre kulturer og mennesker fra andre land. Vi vil derfor at barna skal få et grunnlag for å ta informerte valg om seg selv og sin samfunnsforståelse. Dette må starte i barnehagealder og er viktig for å gi barna kvalitet hver dag, og i forberedelsen til resten av livet.

I vår barnehage vil foreldre oppleve ansatte som anerkjenner at kjønn er i endring. Barna skal få definere selv i all sin gyldighet i sitt eget kjønnsuttrykk. Vi ønsker å skape en arena hvor farger, klær, leker og annet utstyr, ikke definerer barna. Vi anerkjenner variasjoner i kjønnsuttrykk, seksualitet, familiestrukturer og øvrige forutsetninger og behov. Vi bygger virksomheten på åpenhet og forståelse for ulikheter knyttet til for eksempel kulturell, etnisk, religiøs, språklig eller faglig bakgrunn.

Vi forebygger fordommer og fremmer likeverd gjennom å utvikle og opprettholde et mangfoldig miljø i barnehagen.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- **Den ansattes rolle og språkbruk:** Vi vil ha en bevisst væremåte og språkbruk, der åpenhet, inkludering og undring er gjennomgående. Vi vil ha et positivt fokus, og trekke frem og bruke ulike forutsetninger og styrker hos barn og ansatte, og fremme stolthet over egen identitet
- **Høytider og markeringer:** Vi vil på ulike måter markere eller jobbe med ulike høytider og merkedager
- **Besøk og invitasjoner:** Vi vil dra på besøk og invitere folk til å besøke oss. Dette kan være fra steder som trossamfunn, institusjoner, folks hjem og organisasjoner
- **Kunst og kultur:** Vi skal bruke sanger, bøker og leker som er rettet mot kulturelt mangfold, fellesskap og likeverd

TILVENNING

Personalet skal i samarbeid med foresatte legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal sørge for at barn og foresatte får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Foresatte tilbys en oppstartssamtale med pedagogisk leder i forbindelse med oppstart i barnehagen og overgang fra småbarn til storebarn. Dette er i tillegg til ordinære foreldresamtaler
- I forbindelse med hovedopptaket inviteres nye foresatte til et foreldremøte og en besøksdag med barnet før sommeren
- Vi tilpasser rutiner og organiserer tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og andre barn
- Personalet i barnehagen sørger for tett oppfølging den første tiden et nytt barn begynner i barnehagen, slik at barnet får mulighet til å oppleve tilhørighet, og trygghet til å leke, utforske og lære. Alle barn blir møtt og fulgt opp av sin egen primærkontakt
- De barna som har overgang fra småbarns- til storebarnsavdeling besøker avdelingen jevnlig frem til sommerferien. Da blir de kjent med nye barn og voksne samt nye rutiner. Dette skaper trygghet, og starten på et nytt barnehageår blir enklere. Det følger med kjente voksne fra småbarn i starten av tilvenningen

OVERGANG BARNEHAGE - SKOLE

Fra Rammeplanen 2017:

Barnehagen skal i samarbeid med skolen legge til rette for barns overgang fra barnehage til skole og eventuelt aktivitetsskole (KD, 2017:33)

De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen. (KD, 2017:33)

Vi forholder oss til Oslostandard for samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole. Et informasjonsbrev om barnet sendes skolen før skolestart gitt foreldrenes samtykke.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Vi har førskoleklubb en gang i uken på tvers av avdelingene
- Fokus på selvstendighet, sosial kompetanse, mestring og positive felles opplevelser i førskolegruppen
- Fokus på språk og realfag
- Egenledelse i lek og læring
- Skiskole, overnatting, skolebesøk
- Foreldresamtale høst og vår med tema overgang barnehage - skole.

BARNEHAGENS SAMARBEIDSPARTNERE

Bydel Gamle Oslo: Bydel Gamle Oslo er tilsynsmyndighet for barnehagen. Vi har samordnet opptak med bydelen.

Pedagogisk fagsenter: Pedagogisk fagsenter er en veiledningstjeneste som retter seg mot barn og unge med spesielle hjelpebehov. Barnehagen samarbeider med Pedagogisk fagsenter i saker som gjelder enkeltbarn, bistår med veiledning av personalet og gir spesialpedagogisk hjelp ved behov.

Pedagogisk Psykologisk Tjeneste:

Barn, unge og voksne med særskilte behov skal få hjelp fra PP-tjenesten slik at de sikres gode opplærings- og utviklingsmuligheter. PPT skal bistå barnehager og skoler i arbeidet med tilpasset opplæring.

Helsestasjonen: Barnehagen samarbeider med helsestasjonen i forbindelse med smittevern og i saker som gjelder enkeltbarn

Familiehuset: Familiehuset er ett lavterskeltilbud for familier som trenger råd og veiledningstjenester. Her arbeider familieveiledere og psykologer med variert kompetanse og erfaring. Barnehagen henviser familier som trenger hjelp og støtte til familiehuset. Tilbudet er frivillig og gratis.

Barnevernet: Barnevernets hovedoppgave er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Barnehagen har opplysnings- og meldeplikt til barnevernstjenesten.

OsloMet: Vi er praksisbarnehage for studenter ved OsloMet og en del av utdanningsløpet til barnehagelærerutdanningen der. Lenden på praksisperiodene til den enkelte student varierer. De gjennomfører oppgaver og observasjoner gitt av OsloMet.

Barneskoler: Vi samarbeider med skoler som våre førskolebarn sokner til. Vårt samarbeid er nedfelt i et årshjul som revideres hver høst, og er en del av Oslostandarden for overgangen fra barnehage til skole. Før skolestart overføres informasjon om det enkelte barn til skolen, dersom foreldrene samtykker i dette.

Foreldreutvalget for barnehager (FUB): Foreldreutvalget for barnehager (FUB) er et nasjonalt utvalg for og med foreldre som har barn i barnehage. FUBs hovedmål er at samarbeidet mellom hjem og barnehage bidrar til at alle barn i barnehagen, uavhengig av barnets sosiale, økonomiske og etniske bakgrunn og funksjonsnivå, får et best mulig tilbud. Et godt samarbeid kan bidra til å utjevne sosiale forskjeller og til en god overgang fra barnehage til skole. FUBs arbeid skal styrke foreldreengasjementet og foreldreinnflytelsen i barnehagen. www.fubhg.no

PEDAGOGISK DOKUMENTASJON

Pedagogisk dokumentasjon bygger på Baglerbyen FUS barnehages visjon, menneskesyn og verdier. Dette er en arbeidsmåte som gjør arbeidet synlig og åpent for tolkning, dialog, diskusjon og innsikt. Pedagogisk dokumentasjon er når barna og ansatte sammen reflekterer over praksis. Det handler om å ha filosofiske, etiske og kritiske tankerekker som fører til endring.

Dokumentasjon er å forstå verden på ulike måter hvor en undersøker, utvide og fordyper seg i det som er spennende og interessant. Det er en prosess og ikke et produkt, og det øker bevisstheten av de valgene vi tar. Refleksjon i personalgruppa bidrar til at vi er en lærende organisasjon. Refleksjon sammen med barn bidrar til en dypere forståelse av prosessene i barnehagehverdagen. Refleksjon med foreldre gir muligheter for en felles forståelse av barns lærings- og dannelsesprosess.

KVALITET OG KVALITESUTVIKLING

Vi skal ifølge Rammeplanen for Barnehager være en lærende organisasjon. Kvalitet er per definisjon knyttet til innovasjon og endring. Da er det nødvendig at ansatte i Baglerbyen FUS Barnehage stiller hverandre yrkeskritiske spørsmål ved egen og andres praksis kontinuerlig. Strukturert –og ikke strukturert veiledning skal være en integrert del av barnehagen.

Personalet skal gjøre kontinuerlige refleksjoner og evalueringer i møte med barnet gjennom ulike arbeidsformer internt i barnehagen og eksternt i samarbeid med foreldre, kommune og FUS-kjeden.

Våre tiltak for å oppnå dette:

Internt:

- Leder-, personal- og avdelingsmøter
- Kurs og veiledning
- Månedsbrev, månedsplan, rammeplan og årsplan
- Praksisfortellinger
- Dokumentasjon med evaluering og progresjon av planer og aktiviteter

Eksternt:

- Spørreundersøkelse fra Oslo Kommune og FUS
- Foreldremøte og foreldresamtaler

FAGOMRÅDENE OG PROGRESJONSPLAN

I følge Rammeplanen gjenspeiler fagområdene områder som har interesse og egenverdi for barn, og fremmer trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnas lek danner et viktig grunnlag for arbeid med fagområdene, og alle fagområdene skal være gjennomgående i barnehagens innhold. (Kunnskapsdepartementet, 2017). Progresjonsplanen beskriver hvordan barnehagen arbeider med de syv fagområdene som er beskrevet i Rammeplanen. Dokumentasjon av arbeidet med fagområdene følger rutinen for dette nevnt i kapitlene om kvalitet og kvalitetsutvikling samt pedagogisk dokumentasjon.

Fagområdene:

- Kommunikasjon, språk og tekst s. 25
- Kropp, bevegelse, mat og helse s. 26
- Kunst, kultur og kreativitet s. 27
- Natur, miljø og teknikk s. 28
- Antall, rom og form s. 29
- Etikk, religion og filosofi s.30
- Nærmiljø og samfunn s. 31

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST

Gjennom arbeid med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer (Kunnskapsdepartementet, 2017).

1-2 ÅR	3-4 ÅR	SKOLESTARTERE
Vi er gode språkmodeller og tilstedeværende ansatte i samspill og lek	Vi er gode språkmodeller og snakker med barna om det vi ser, gjør, skal gjøre eller har gjort	Vi er gode rollemodeller og oppfordrer barna til å bruke språket på en selvstendig måte
Vi benevner det vi gjør og ser	Vi skaper rom for fortelling, undring og refleksjon	Barna tar del i førskoleklubben, der vi jobber systematisk med språkleker med fokus på lyder, bokstaver og stavelser
Vi hjelper barna til å sette ord på følelser og opplevelser som oppstår i samspill med andre	Vi oppfordrer barna til å sette ord på følelser, ønsker og behov i samspill med andre	Vi oppfordrer barna til å bruke språket aktivt i samspill med andre, som et redskap til problem- og konfliktløsning
Barna skal få kjennskap til sanger, fortellinger og regler.	Vi bruker varierte formidlingsformer; bøker, fortellinger, sang og sangleker, rim og regler	Vi øver på å gjenkjenne og skrive eget navn
Vi leser bøker som er tilpasset barnets alder og interesse	Vi bruker bilder, konkrete og dramatisering som utgangspunkt for samtale og refleksjon	Barna videreutvikler sin evne til å skape egne fortellinger og gjenfortelle egne opplevelser
	Vi leker med språk, lyd, rytme og rim	
Barna øver på å ta imot og følge opp enkle beskjeder	Barna øver på å ta imot og følge opp felles og individuelle beskjeder	Barna øver på å lytte, oppfatte og ta imot beskjeder med flere ledd

KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE

Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse. Barnehagen skal bidra til at barna blir kjent med kroppen sin og utvikler bevissthet om egne og andres grenser (Kunnskapsdepartementet, 2017).

1-2 ÅR	3-4 ÅR	SKOLESTARTERE
Barna skal utfolde seg fysisk både inne og ute	Vi legger til rette for bevegelsesglede både inne og ute	Barna videreutvikler sin kroppsbeherskelse og automatiserer koordinasjon, fin- og grovmotorikk
Barna skal utvikle motoriske ferdigheter som å gå, løpe, hoppe og klatre	Vi legger til rette for fin- og grovmotoriske aktiviteter som f. eks. tegning, konstruksjonslek, sykling og klatring	Vi legger til rette for mer avanserte aktiviteter som utfordrer øye-hånd koordinasjon og finmotorikk
Vi legger til rette for utendørs lek til ulike årstider	Barna skal få gode erfaringer med friluftsliv og uteliv til ulike årstider og i ulikt terreng	Vi legger til rette for lek og lengre turer i skog, strand og by
Barna får øve på å klare ting selv, for eksempel spise med bestikk, eller av- og påkledning	Vi har fokus på mestring og selvstendighet i de fleste av dagens gjøremål	
Vi legger til rette for matglede, med fokus på et sosialt og hyggelig måltid	Vi legger til rette for matglede ved at barna deltar i matlaging og tilegner seg kunnskap om mat	Vi bidrar til at barna utvikler en begynnende forståelse for sammenhengen mellom kost, hygiene, aktivitet og hvile
Barna vasker hendene før og etter hvert måltid	Vi bidrar til at barna får gode vaner rundt hygiene f. eks. håndvask, dobesøk og måltider	Vi videreutvikler barnas kjennskap til egne behov, respektere egne og andres grenser
Vi tilbyr et variert og sunt kosthold	Barna lærer om kroppen. De øver på å sette grenser for egen kropp og respektere andres grenser	

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

I barnehagen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barna anledning til utforsking, fordypning og progresjon. (Kunnskapsdepartementet, 2017).

1-2 ÅR	3-4 ÅR	SKOLESTARTERE
Vi legger til rette for barnas fantasi og skaperglede	Vi støtter barna i å videreutvikle fantasi og skaperglede	Vi støtter barnas fantasi og egne uttrykksformer
Vi gir barna erfaringer med ulike materialer	Barna får tilgang til ulike materialer for å skape egne uttrykk	Barna får mulighet til å bruke mer avansert utstyr og verktøy
Vi synliggjør barnas kunstneriske uttrykk gjennom utstilling av kunstverk og prosessbilder	Barna blir mer kjent med ulike musikkjangre og bruker musikk i ulike lek og læringsprosesser	På turer i skogen vil barna få mulighet til å bruke spikkekneiv
Vi introduserer barna for ulike musikkjangre	Barna deltar i dramatisering av fortellinger, sang, rim og regler	Barna blir kjent med kunst- og kulturuttrykk i Gamle Oslo
Barna blir kjent med ulike rytmeinstrumenter	Barna blir mer kjent med norsk litteratur	
Vi leser bildebøker, forteller historier og dramatiserer eventyr		
Vi har fellessamlinger	Vi har fellessamlinger	Vi har fellessamlinger
Barna får utfolde seg gjennom musikk, dans og sang.	Vi besøker Tøyen bibliotek	Barna besøker Vigelandsparken og blir kjent med Gustav Vigeland's skulpturer
Barna skal oppleve Ekeberg skulpturpark	Vi besøker kunstutstillinger	
Barna skal oppleve Ekeberg skulpturpark	Barna får oppleve teater og musikkforestillinger	
Barna skal bli kjent med nærmiljøets arkitektur	Barna skal bli kjent med ulike nasjonaliteter og kulturer	Barna skal bli kjent med Oslos arkitektur og noen enkeltbygg som Stortinget, slottet, Operaen og Rådhuset

NATUR, MILJØ OG TEKNIKK

Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringer med naturen som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider. Barnehagen skal legge til rette for at barna kan forbli nysgjerrige på naturvitenskapelige fenomener, oppleve tilhørighet til naturen og gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper (Kunnskapsdepartementet, 2017).

1-2 ÅR	3-4 ÅR	SKOLESTARTERE
Barna skal oppleve naturen gjennom turer i nærmiljøet	Barna skal utforske og reflektere over naturens mangfold	Vi skaper rom for samtale og refleksjon om klima og miljø.
Barnas skal utforske fenomener og materialer som tilhører ulike årstider	Vi legger til rette for at barna skal få gode naturopplevelser gjennom alle årstider	Vi søker opp informasjon om det vi studerer på internett og i bøker.
Vi prøver å skape gode uteopplevelser i all slags vær	Barna går på tur i skogen med niste og termos i sekken. Vi tenner bål.	Barna eksperimenterer med fysikk, kjemi og biologi
Vi har fokus på bærekraft og respekt for naturen. Vi sorterer avfall og tenker gjenbruk av materialer	Vi har fokus på bærekraft og respekt for naturen. Vi sorterer avfall og tenker gjenbruk av materialer	Vi bruker nettbrett, pc og kamera som verktøy i lek og læring
Barna får kjennskap til insekter og dyr	Vi utforsker småkryp, insekter, planter og trær.	Barna besøker en gjenbruksstasjon
Vi besøker Ekeberg Husdyrpark	Vi besøker Bygdøy Kongsgård, Naturhistorisk Museum og Teknisk Museum	
Barna utforske ulike materialers bruksområder	Barna utforsker og eksperimenterer med ulike materialer.	
	Barna får kjennskap til brannvern og trafiksikkerhet	
	Barna får erfaringer med teknologi som er en naturlig del av vår hverdag	

ANTALL, ROM OG FORM

Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende. Arbeid med fagområdet skal stimulere barnas undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning (Kunnskapsdepartementet, 2017).

1-2 ÅR	3-4 ÅR	SKOLESTARTERE
Ansatte bruker preposisjoner bevisst	Barna øver på å bruke tall, mengde, størrelse, form og farge i ulike situasjoner	Vi jobber med matematiske begreper i førskoleklubben
Vi sorterer leker	Vi spiller spill og legger puslespill	Vi øver på å skrive og gjenkjenne tall
Ansatte benevner og sammenligner former, mønstre, antall og farger	Vi sorterer etter ulike kategorier	Vi øver på å gjenkjenne form og mønstre ved f. eks. å gå på form- og mønsterjakt
Barna får praktisk erfaring med mengde, lengde og størrelse gjennom ulike situasjoner	Barna lærer seg begrepene sirkel, firkant og trekant, og vi øver på å finne igjen formene i omgivelsene	Barna blir kjent med begrepene sirkel, kvadrat og rektangel, og vi øver på å tegne dem
Vi bruker rim, regler, sanger og eventyr med tall, størrelser og andre matematiske begreper	Vi bruker rim, regler, sanger og eventyr med tall, størrelser og andre matematiske begreper	Barna får erfaring med ulike typer måleenheter ved å f. eks. være med å lage mat eller veie og måle seg selv
		Vi gjennomfører enkel orientering med kart
		Barna blir oppfordret til å oppdage og løse matematiske utfordringer i hverdagen

ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

Etikk, religion og filosofi er med på å forme måter å oppfatte verden og mennesker på og preger verdier, normer og holdninger. Barnehagen skal skape interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers livsverden og levesett (Kunnskapsdepartementet, 2017).

1-2 ÅR	3-4 ÅR	SKOLESTARTERE
<p>Barna øver på å hjelpe hverandre, vente på tur og å dele</p> <p>Barna får kjennskap til hva som er rett og galt.</p> <p>Barna får støtte til å løse konflikter på egen hånd.</p> <p>Vi undrer oss med barna med utgangspunkt i deres interesser.</p> <p>Vi markerer ulike merkedager og høytider.</p>	<p>Vi har fokus på sosial kompetanse i lek og planlagte aktiviteter</p> <p>Vi har fokus på godt samspill, lek og inkludering.</p> <p>Vi bruker eksempler fra hverdagen for å reflektere over hva som er rett og galt</p> <p>Vi støtter barna i å se sammenheng mellom handling og konsekvens.</p> <p>Barna skal få kjennskap til tradisjoner knyttet til høytider i religioner og livssyn i samfunnet.</p> <p>Vi filosoferer og undrer oss over forskjellige levemåter, kulturer, religioner, følelser og verdier.</p> <p>Vi lærer barna om likeverd og mangfold.</p>	<p>Barna skal kunne ta hensyn til og vise respekt for hverandre i lek og samspill</p> <p>Barna skal kunne ta og opprettholde kontakt med andre, håndtere og løse konflikter på en adekvat måte</p> <p>Vi retter oppmerksomheten mot inkludering og viktigheten av et godt fellesskap</p> <p>Vi undrer oss over eksistensielle og filosofiske spørsmål</p> <p>Barna blir oppfordret til å ta vare på hverandre og særlig hjelpe de som er yngre</p> <p>Vi retter fokus på normer, verdier og holdninger i samfunn og nærmiljø</p>

NÆRMILJØ OG SAMFUNN

Barnas medvirkning i barnehagens hverdagsliv legger grunnlaget for videre innsikt i og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn. Barnehagen skal bidra til kunnskap om og erfaring med lokale tradisjoner, samfunnsinstitusjoner og yrker slik at barna kan oppleve tilhørighet til nærmiljøet. (Kunnskapsdepartementet, 2017).

1-2 ÅR	3-4 ÅR	SKOLESTARTERE
<p>Vi tilrettelegger hverdagen ut fra barnas behov, opplevelser og interesser</p> <p>Vi er oppmerksomme på barnas verbale og kroppslige uttrykk, og tar deres initiativ på alvor</p> <p>Vi gir barna valgmuligheter ved å legge til rette for ulike aktiviteter både ute og inne</p> <p>Barna får kjennskap til ulike yrker, familieformer og samfunnsinstitusjoner gjennom lek, sang og bøker</p> <p>Vi går og bruker vogn på turer i nærmiljøet, og bruker kollektiv transport på lengre turer for å bli kjent med omgivelsene</p> <p>Barna får kjennskap til samisk kultur gjennom bilder, musikk og media</p> <p>Vi markerer Norges grunnlovsdag, 17.mai</p>	<p>Vi tilrettelegger hverdagen og oppmuntrer barna til å medvirke i egen hverdag ut fra behov og forutsetninger</p> <p>Barna får oppleve at deres mening og ønsker blir hørt og har betydning.</p> <p>Barna øver på å lytte, forhandle og diskutere i lek og andre aktiviteter</p> <p>Barna skal få kjennskap til demokrati, lover og regler, og vi lar barna delta på demokratiske valg som avstemning</p> <p>Barna får kjennskap til at vi bor i et land der man har et kulturelt mangfold, ulike levevis og ulike familieformer</p> <p>Vi oppdager og utforsker nærmiljøet og Gamle Oslo ved dra på turer</p> <p>Barna får kjennskap til Oslo, og vi besøker historiske steder som Akershus Festning og slottet</p> <p>Barna skal få kjennskap til hva samisk kultur er; hvor de bor, hva slags klær de bruker og hva de lever av</p> <p>Barna får kjennskap til Norges historie, grunnlov, kongefamilien og tradisjoner rundt 17.mai-feiring</p>	<p>Barna får kjennskap til Norge som et demokratisk land med ytringsfrihet, lover og regler</p> <p>Vi retter oppmerksomheten mot og reflekterer rundt likestilling: Kan en dame være brannmann?</p> <p>Vi retter oppmerksomheten mot og reflekterer rundt diskriminering</p> <p>Barna får kjennskap til samisk kultur ved å besøke utstillingen «Samisk kultur» på Folkemuseet</p> <p>Vi gjennomfører trafikkopplæring og øver opp barnas bevissthet rundt farer i trafikken</p> <p>Vi besøker skoler i nærmiljøet</p>

BAGLERBYSANGEN

Ref.

Små og store har det godt
Er i farta, ned og opp
Her er både sus og dus
Vi er Baglerbyen FUS

Vers 1

På Låven er det bra,
alle dyra kan du ha
Ku og gris og hest,
på Låven er det fest

Vers 2

Ved Havna er det skip,
fisk og krabbe, måkeskrik
Her har vi det bra,
derfor er vi glad

Vers 3

I Tårnet kan du se,
øst og vest og langt av sted
Så kan vi alle mann,
synge denne sang

Vers 4

Smia vår er flott,
glør og gnister, varmt og godt
Disco, lek og sang
vi leker dagen lang

ÅRSHJUL

Måned:	Hva skjer?	Dag:	Dato:	Informasjon:
August 2019	Planleggingsdag	Fredag	30.08.19	STENGT
September 2019	Foreldremøte med valg av SU	Onsdag	18.09.19	
	Baglerbydagene uke 39:			
	• Felles grilling ute	Onsdag	25.09.19	Uten foresatte
	• Felletur	Torsdag	26.09.19	Uten foresatte
	• Markedsdag (inkl. 5 år jubileum)	Fredag	27.09.19	Med foresatte
Oktober 2019	FN-dagen	Torsdag	24.10.19	Uten foresatte
	SU-møte	Onsdag	16.10.19	SU rep.
November 2019	Planleggingsdag	Fredag	01.11.19	STENGT
Desember 2019	Juleverksted	Onsdag	01.12.19	Med foresatte
	Lucia	Tirsdag	13.12.19	Med foresatte
	Nissefest	Fredag	19.12.19	Uten foresatte
Januar 2020	Planleggingsdag	Torsdag	02.01.20	STENGT
	Planleggingsdag	Fredag	03.01.20	STENGT
Februar 2020	Samenes dag		06.02.20	Uten foresatte
	Karneval		28.02.20	Uten foresatte
Mars 2020	Barnehagedagen			
April 2020	FUS-dagen	Fredag		
	Påskefrokost		03.04.20	Med foresatte
Mai 2020	Planleggingsdag	Fredag	22.05.20	STENGT
	Su-møte (Årsplan 20/21)			SU representanter
Juni 2020	Sommerfest (SU organiserer)	Fredag	12.06.20	SU representanter
Juli 2020	Sommerstengt uke 28 og 29		6.-19.07.20	

***Endringer kan forekomme.**